

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. generała broni K. Sułkiewskiego

NO UŻYTKU
SŁUŻBOWEGO

Egz. Nr 1

egz. poprawiony

p. Kucharski
egz. 5 w p.d. Dzierżewskiego - praca
szkoleni.

płk MADEJSKI

ZAŁOŻENIE OGÓLNE ORGANIZACJI,
PLANOWANIA I PRZYGOTOWANIA OBRONY LĄDOWEJ
OBSZARU KRAJU
(OPDes. OPDyw. Działania partyzanckie)
(Wykład)

ARCHIWUM
SZKOLENIA
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
134525

WARSZAWA

PAŹDZIERNIK

1966

403
247 217
265

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. generała broni K. Świerczewskiego

NO WĘTTKU
SŁUŻBOWEGO

~~XXXXXXXXXX~~
Egz. Nr 1

egz. poprawiony

płk MADEJSKI

p. Kulewicz

egz. 5. w p. Świerczewskiego - praca
osobna.

**ZAŁOŻENIE OGÓLNE ORGANIZACJI,
PLANOWANIA I PRZYGOTOWANIA OBRONY LĄDOWEJ
OBSZARU KRAJU**
(OPDes. OPDyw. Działania partyzanckie)
(Wykład)

ARCHIWUM
BIURO SZKOLENIOWE
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

134525

- b/ ze względu na system łączności - rubieże przeszkód wodnych i węzły łączności kablowej, a także zasadnicze urządzenia na liniach, szczególnie o charakterze tranzytowym i kierunku wschód-zachód, a niezależnie od tego rejonny najważniejszych stanowisk kierowania i dowodzenia;
- c/ ze względu na prawdopodobne skupiska wojsk i obiektów wojskowych - obszar zachodniej Polski, a także przyległy od strony wschodniej do najważniejszych rubieży wodnych, szczególnie zaś Wisły;
- d/ ze względu na przemysł - obszary ^{GOP, umieszczone rejonny} Dolnego i Górnego Śląska; COP; a także rejonny Warszawy, Trójmiasta, Poznania oraz największych ^{central} zakładow energetycznych.

✓
Ilustruje to załączony schemat, 1.

Oddziaływanie przeciwnika na obszar kraju może być bardzo różnorodne zarówno w sensie sił i środków jak i sposobów realizacji.

W wojnie jądrowej podstawowym środkiem ataku na zaplecze niewątpliwie będzie broń masowego rażenia.

W przypadku wojny niejądrowej podstawowym środkiem oddziaływania na obszar kraju mogą być tylko: lotnictwo, stosujące klasyczne środki rażenia; siły dywersyjne i ewentualnie powstające na ich podłożu i przy ich popraciu siły zbrojnego podziemia; desanty powietrzne i morskie; jednostki wojsk lądowych przeciwnika, przenikające głęboko na tyły naszych wojsk operacyjnych, prowadzących działania na froncie zewnętrznym siły i środki przeznaczenia do prowadzenia "wojny psychologicznej". Istnieje także ewentualność czasowej utraty jakiejś części naszego terytorium, a wówczas na ten obszar kraju przeciwnik będzie mógł oddziaływać wszystkimi dyspozycyjnymi siłami i środkami, pozostającymi w jego dyspozycji, stosownie do swych okupacyjnych potrzeb i zamierzeń.

Ze względu na temat wykładu interesować nas będą na razie siły i środki przeciwnika, przeznaczone do realizacji zadań lądowych, a więc siły i środki desantów powietrznych i morskich; wojsk specjalnego przeznaczenia oraz band zbrojnego podziemia; wojsk lądowych przeciwnika, przenikających na obszar kraju poprzez front zewnętrzny; wojsk okupacyjnych przeciwnika.

Zagrożenie kraju działalnością tych sił nie jest jednolite - ocena tego typu zagrożenia jest w stosunku do poprzedniej oceny ogólnej - bardziej szczegółowa. A mianowicie; działalnością desantów powietrznych i morskich, a także działalnością wojsk npla przenikających przez linię frontu początkowo zagrożone mogą być głównie obszary zachodnie, a przede

wszystkim obszary województw: koszalińskiego, szczecińskiego, zielonogórskiego i wrocławskiego. Dopiero w przypadku przesuwania się linii frontu w kierunku wschodnim, zagrożenie tego typu działalnością przesuwając się może dalej na wschód, obejmując stopniowo coraz dalsze połacie kraju. Ale i wówczas groźba nie będzie równomierną - na czoło obszarów zagrożonych wysuwać się będą obszary o szczególnym znaczeniu operacyjnym, a przede wszystkim: obszary położone wzdłuż ważnych rubieży wodnych jak np. Wisła Warta, Pilica; obszary o szczególnym znaczeniu komunikacyjnym i gospodarczym jak np. okręgi przemysłowe, wielkie węzły dróg różnego rodzaju /w tym porty/ i cieśniny oraz ważne przejścia w łańcuchach górskich, w tym także np. Brama Morawska, dolina Kłodzka itp/. Teoretycznie możliwymi są desanty powietrzne o dużej głębokości nawet rzędu 1000 - 1500 km od frontu. Praktycznie jednak, przynajmniej obecnie, bardziej realnymi są raczej mniejsze głębokości - rzędu do 400 km, a to za względu przede wszystkim na realną możliwość przygotowania lądowania i skutecznego wsparcia desantu po wylądowaniu oraz realną możliwość lotnictwa transportowego przeciwnika /w sensie ilości samolotów jakie można w tym celu użyć jednocześnie/. Tym nie mniej ewentualność bardzo głębokiego desantu przeciwnika odrzucić całkowicie nie można.

Wielkość zagrożenia desantami morskimi uzależniona jest zarówno od głębokości w stosunku do linii frontu zewnętrznego, właściwości terenowych wybrzeża jak i położenia ważnych w sensie operacyjnym rubieży terenowych i obiektów brzegowych. W sensie technicznym najdogodniejszymi do lądowania są odcinki Dziwnów - Mielno oraz Wicki - Rowy, a niedogodnymi wybrzeża zatoki Pomorskiej i Gdańskiej. W sensie operacyjnym najbardziej dogodnym do lądowania z morza może być odcinek Dziwnów - Mielno, a to wówczas gdy front przebiega przez terytorium NRD i zadaniem pierwszoplanowym dla przeciwnika jest szybkie sforsowanie Odry.

Przenikanie sił lądowych przeciwnika przez front zewnętrzny na głębokość większą jak 100 - 1500 km nie wydaje się być rzeczą prawdopodobną, nawet w przypadku zużycia przez wojska operacyjne odwodów i braku możliwości szybkiego przeciwdziałania temu ze strony tych wojsk.

Siły desantu zarówno powietrznego jak i morskiego, biorąc pod uwagę możliwości transportu i wsparcia oraz warunki geopolityczne w obszarze Bałtyku, raczej nie większe jak jedna - dwie dywizje w skali całego kraju, aczkolwiek całkowicie nie można odrzucić ewentualności lądowania - w kilku rzecz jasna rzutach - większych sił przeciwnika, szczególnie w przypadku desantu kombinowanego. Nie można także nie brać pod uwagę ewentualności jednoczesnego lądowania kilku desantów mniejszych, w sile rzędu brygady,

ale na znaczeniu przestrzeni z ewentualnością dostosowywania form działań tych się odpowiednio do sytuacji /w miarę potrzeby działania siłą w sposób zwarty lub regularny, względnie działania w rozproszeniu, podstępnie, w sposób nieregularny, zbliżony do form walki partyzanckiej/.

Wielkość sił przeciwnika, przenikających przez front zewnętrzny, może być różna. Ale w odróżnieniu od warunków minionej wojny nie muszą to być działające zwarcia wielkie siły, wykorzystujące wyłącznie w obronie. Współcześnie mogą to być także siły bardziej rozproszone, działające grupami rzędu batalionu ale jednocześnie na szerokim froncie i na znaczną głębokość.

Zagrożenia obszaru kraju działalnością sił specjalnego przeznaczenia oraz groźba powstawania band zbrojnego podziemia wymaga oddzielnej oceny i to z kilku różnych punktów widzenia, a mianowicie: dogodności bazowania; dogodnych warunków działania; położenia obiektów ataku.

Wskazania
22.10
5 Działalność dywersyjna - to działalność długofalowa, choć nie można odrzucać ewentualności podejmowania akcji jednorazowych i niepowtarzalnych. W przypadku akcji długofalowej występuje zawsze problem bazowania, w przypadku akcji jednorazowej - problem odejścia i ukrycia się grupy po wykonaniu zadania. Najdogodniejsze warunki w obu przypadkach zapewnia z jednej strony teren trudny /wielkie lasy/, bagna, góry itp. ale także wielkie miasta, a z drugiej przychylności choćby części ludności. Bardzo sprzyjający teren może wyrównać braki poparcia ze strony ludności i odwrotnie - masowe poparcie ludności może zastąpić braki dogodności terenu.

Przenosząc te ogólne zasady teoretyczne na grunt konkretnego obszaru, jakim jest terytorium naszego państwa, można stwierdzić, że szczególnie zagrożonymi działalnością dywersyjną przeciwnika są obszary Sudetów, Karpat i Gór Świętokrzyskich oraz Białostoczczyzny, Warmii, Mazur, Borów Tucholskich, środkowej części Pomorza Zachodniego, Borów Dolnośląskich i Górnośląskich oraz Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, a także Puszczy Sandomińskiej, Solskiej i Roztocza, i wreszcie wielkich miast i ich skupisk /np. GÓRY/ oraz rejony przyległe do tych obszarów. Ilustruje to załączony schemat 2, sporządzony na podstawie pracy doktorskiej mjr dypl. Kołodziejczaka. Szczególnie rzecz jasna dogodnymi są te z wymienionych obszarów, które zamieszkuje choćby w pewnym procencie ludzie, których można posądzić o ewentualny brak lojalności wobec narodu i państwa polskiego w trudnych dla niego chwilach. Na szczęście takich jest raczej niewiele, a w miarę upływu czasu będzie jeszcze mniej.

Jednakże położenie prawdopodobnych obiektów ataku zmusza do przyjęcia założenia, że nie każdy obszar dogodny do bazowania i działań sił specjalnych jest równie zagrożony ich działalnością /obszar dogodny do działań, ale położony z dala od ważnych obiektów jest mniej zagrożony/ oraz, że zagrożone są również obszary terenowe co prawda niedogodne do działań niekonwencjonalnych ale nasycone znaczną ilością ważnych obiektów /ważne linie komunikacyjne, łączności, energetyczne, obiekty wojskowe, składy i magazyny, ważne obiekty przemysłowe, stanowiska kierowania i dowodzenia itp./.

II. Siły i środki obrony lądowej PRL w systemie OTK.

Trzeba stwierdzić, że różnorodność zadań, spoczywających na siłach OTK powoduje, iż tworzenie sił przeznaczonych, a więc i przygotowywanych wyłącznie do wykonania jakiegoś jednego określonego zadania, w większości przypadków /za wyjątkiem jednostek wybitnie specjalistycznych/ mija się z celem. Dlatego też nie można mówić o siłach obrony lądowej, przeznaczonych wyłącznie do wykonania zadań w tym zakresie. Można natomiast mówić o siłach przeznaczonych głównie do wykonania tego typu zadań, oraz o siłach mogących być w razie potrzeby użyte do ich wykonania.

Do pierwszych należy zaliczyć: wojska obrony wewnętrznej i wojska ochrony pogranicza; pododdziały piechoty wojsk terytorialnych; pododdziały ochrony obiektów; siły MO służby porządkowo-ochronne terenowych i zakładowych oddziałów samoobrony.

Do drugich natomiast wszystkie pozostałe rodzaje wojsk i jednostek OTK oraz stacjonujących czasowo na terenie kraju wojsk operacyjnych własnych i sojuszniczych, za wyjątkiem formacji wybitnie specjalistycznych.

Dla wykonania zadań z zakresu obrony lądowej niemałe znaczenie ma masowy udział i pomoc całego społeczeństwa.

System obrony lądowej obszaru kraju obejmuje: obronę przeciwdesantową; obronę przeciwdywersyjną; zbrojną ochronę granic państwa; działalność ruchu partyzanckiego na obszarach czasowo okupowanych przez nieprzyjaciela. System ten jest jednocześnie ściśle związany z systemem obrony wybrzeża, stanowiąc z nim w istocie jedną całość.

III. Założenie ogólne organizacji, planowania i przygotowania obrony przeciwdesantowej.

Obrona przeciwdesantowa obszaru kraju jest ściśle powiązana z działalnością bojową sił frontu zewnętrznego, zarówno własnych jak i sojuszniczych, w tym sensie działalność sił lądowych OTK stanowi tylko element ogólnej operacji przeciwdesantowej, na którą składają się:

- niszczenie wojsk desantowych i środków ich transportu w rejonach koncentracji i załadowania; zadanie to realizują siły lotnictwa operacyjnego oraz w razie potrzeby i możliwości siły marynarki wojennej i wojsk raketowych;
- niszczenie desantu w powietrzu w czasie przelotu w rejon lądowania; zadanie to realizują zarówno lotnictwo operacyjne i siły OPL wojsk operacyjnych, lotnictwo i zespoły uderzeniowe oraz flotylle OW marynarki wojennej, jak siły OPK sojuszniczego i własnego, jak wreszcie w sprzyjających okolicznościach siły OPL wojsk OTK i wydzielonych- osłoniętych przez środki OPL obiektów;

- niszczenie desantu w czasie lądowania i po wylądowaniu, które to zadania realizują wspólnie wojska OPK i siły lądowe OTK. Tak więc zadania w ramach lądowej obrony przeciwdesantowej realizowane są dopiero w zasadzie w ostatniej fazie operacji przeciwdesantowej i tylko wówczas kiedy działania bojowe poprzedzające tę fazę okażą się nieskuteczne, lub niedostatecznie skuteczne.

Pracami związanymi z przygotowaniem obrony przeciwdesantowej obszaru kraju zgodnie z wymaganiami i założeniami ogólnego planu operacyjnego opracowywanego przez Sztab Generalny, kieruje Główny Inspektor OT. Podległe mu instytucja współpracują w tym zakresie ściśle z wszystkimi dowództwami i szefostwami rodzajów wojsk i sił zbrojnych, oraz innymi zainteresowanymi sztabami i instytucjami państwowej władzy administracyjnej.

Przygotowanie przeciwdesantowej obrony obszaru kraju jest procesem ciągłym i obejmuje:

a/ prowadzenie studiów dotyczących; stałej znajomości możliwości przeciwnika w tym zakresie; możliwości własnego państwa w dziedzinie obrony przeciwdesantowej; ^{organizacji i wyposażenia wojsk;} zasad wykorzystania dyspozycyjnych sił i środków walki; sposobów prowadzenia walki i operacji przeciwdesantowej; organizacji dowodzenia i zaopatrywania oraz powiadamiania i alarmowania; zasad współdziałania różnych rodzajów wojsk i sił zbrojnych oraz z państwami sojuszniczymi; możliwości i sposobów wykorzystania sił miejscowych.

b/ opracowanie planów ~~ogólnych~~ obrony przeciwdesantowej na wszystkich szczeblach ze szczególnym uwzględnieniem szczebla kraju, okręgu wojskowego i niektórych województw. Plany te opracowywane mogą być albo w formie oddzielnego dokumentu, albo jako składową część planów obrony lądowej lub wreszcie jako element ogólnego planu operacyjnego. Plan obrony przeciwdesantowej zazwyczaj obejmuje; aktualną ocenę możliwości desantowych przeciwnika; ocenę możliwości i warunków działania sił własnych; aktualną i planową ^{an} na czas wojny dyslokację wojsk przewidywanych do wykorzystania dla walki z desantami i ^{ich} (manewr ~~odwodów~~ z uwzględnieniem szczebla wyższego i niższego; ewentualnie podział obszaru odpowiedzialności; planowany skład sił /grup operacyjnych/ angażowanych do walki z desantami z uwzględnieniem możliwych wariantów sytuacji, w tym także problem przygotowania i składowania zapasów, przygotowania rozbudowy zapór itp. organizację systemu dowodzenia wydzielonymi siłami i ich zaopatrywania; organizację rozpoznania, powiadamiania i alarmowania; zakres i sposób wykorzystania sił miejscowych; organizację, zakres i sposoby współdziałania, sygnały współdziałania *i herb rozpoznawcze.*

Plany obrony przeciwdesantowej muszą być ściśle zsynchronizowane z innymi planami operacyjnymi, a także z planami przegrupowania, mobilizacyjnymi, rozbudowy systemów zaopatrzenia /składnice/- łączności komunikacji itd.

Niektóre elementy treści planów obrony przeciwdesantowej wymagają pewnych dodatkowych wyjaśnień, a mianowicie:

- po pierwsze - plan musi być stale aktualizowany;
- po drugie - podstawowy podział obszaru odpowiedzialności nie wymaga dodatkowych ustaleń - granice obszarów określone są granicami administracyjnymi powiatów, województw, okręgów wojskowych. Niekiedy jednakże celowe może być, /wymagać tego może przyjęty zawczasu system dowodzenia/ podzielenie obszaru np. OW na dwie części z ustaleniem jednocześnie dwóch ośrodków dowodzenia np. w postaci **SSD** i **RSD** okręgu lub wydzielenie obszaru szczególnie zagrożonego, a jednocześnie leżącego na styku dwóch okręgów wojskowych, z ustanowieniem jednocześnie zawczasu dowództwa i sztabu odpowiedzialnego za opdes na tym obszarze¹ podporządkowanego bezpośrednio dowództwu lądowej obrony obszaru kraju *(zob. zał. nie utrzonienie tego dowództwa na czas wojny na bazie imitacji podległych St. Insp. OT)*.
- po trzecie - przewidywany skład sił angażowanych do walki uzależniony jest od oceny możliwych sił przeciwnika /mogą być wariantowane/ i ogólnych możliwości sił własnych /dyspozycyjnych/.
Trzeba jednakże stwierdzić, że konieczne jest zakładanie niezbędnej potrzeby uzyskiwania znacznej ilościowej przewagi nad nieprzyjacielem. Przyczyny - elitarny skład wojsk desantowych, siła ogniowego przygotowania desantowania i wsparcia desantu z powietrza, brak możliwości równie potężnego wsparcia wojsk walczących z desantem. Uznanie 2-krotnej przewagi za wystarczającą wydaje się być błędne - minimum szans wyraźnego przewodzenia w warunkach przeciętnych dać może dopiero 4-5-krotna przewaga.
- po czwarte - w walce z desantem będą musiały brać udział bardzo różnorodne siły i środki, od OS począwszy, a na BM WOV oraz pojedynczych dywizjach ^(oraz) pułkach lotnictwa myśliwskiego OPK lub myśliwsko-szturmowego, angażowanych dorywczo, skończywszy. Dowodzenie całością siły angażowanych do walki, często mającej wielki przestrzenny i czasowy rozmach musi spoczywać w rękach jednego dowódcy, dysponującego niezbędnym sztabem

Kogę zaistnieć okoliczności sprzyjające, w których nawet słabne linie obrony nie desant nie są potrafią go rozbić. Ale to nie można być brane pod uwagę w rozważaniach ogólnych.

~~Należy, że mogą być sprzyjające warunki~~

środkami łączności i transportu, znającego doskonale teren oraz jego warunki i potrzeby. Montowanie takiego dowództwa i sztabu dopiero w czasie lądowania desantu mija się z celami, choć może niekiedy być wymuszone okolicznościami. Z reguły jednak powinni to być dowódcy i sztaby istniejące i przygotowujące się w czasie pokoju, mające możliwość poznania terenu, dowódców, sztabów i jednostek, którymi być może będą musieli dowodzić. Dlatego należy dążyć do powierzania dowodzenia wojskami w operacji przeciwdesantowej dowódcom i sztabom OW lub zespołom zawczasu przygotowywanym do pracy na PSD, BSD lub RSD okręgów, lub wreszcie zespołom planowo i zawczasu przygotowywanym do roli dowództw i sztabów grup operacyjnych szczebla centralnego.

po piąte - szczególną właściwością wojsk desantowych jest ich słabość w momencie lądowania oraz zaraz po wylądowaniu. Słabość tę stara się zawsze desantujący zrekompensować wybierając rejon lądowania możliwie z dala od rejonów ześrodkowania wojsk przeciwnika oraz poprzez silne ogniowe przygotowanie - osłonę z powietrza i wsparcie lotnicze. W tych warunkach wydaje się mało prawdopodobne, aby w czasie lądowania i w okresie kilku godzin po wylądowaniu odwoły przeciwdesantowe miały możliwość szybkiego przegrupowania się w rejon działania desantu. Oznacza to ~~znaczy~~ że w walce z desantem szczególna rola przypada siłom miejscowym znajdującym się w rejonie desantowania od początku. Siły te, a mianowicie oddziały samoobrony, załogi ochrony obiektów, siły lokalnej MO oraz jednostek wojsk terytorialnych, o ile tylko okażą się dostatecznie odporne wobec przygniatającej technicznej przewagi wroga - mimo słabości uzbrojenia mogą wyrzucić decydujący wpływ na rozwój działań wygrywając czas dla odwołów przeciwdesantowych. Siły miejscowe nie mogą podjąć otwartej walki, ale znając znakomicie teren i mając pełne poparcie społeczeństwa, z powodzeniem mogą natychmiast podjąć walkę stosując zasady walki partyzanckiej; zasadzki, napady ogniowe; wypadki; niszczenia tyłów, sztabów i środków łączności, niszczenie samolotów na ziemi i śmigłowców. Szczególnie wydajne mogą być te działania w warunkach ograniczonej widoczności w nocy.

Przygotowanie przeciwdesantowej obrony obszaru kraju obejmuje ponadto sprawę przygotowania wojsk /w tym także dowództw i sztabów/, zdolnych podjąć skuteczną walkę z powietrzno-desantowym przeciwnikiem, przygotowania terenowych władz i obronnych organizacji społeczeństwa uwzględniania potrzeb opdes w pracach nad rozbudową systemu łączności-zaopatrywania komunikacji i w realizacji innych przedsięwzięć z zakresu operacyjnego przygotowania TDW. Problem doboru składu osobowego, organizacji, uzbrojenia, wyposażenia, wyszkolenia i wyrobienia niezbędnych właściwości charakteru u żołnierzy wojsk przeciwdesantowych powinien być sprawą zawsze aktualną i często poddawaną wnikliwej analizie. Obrona przeciwdesantowa wymaga także odpowiedniego przygotowania części sił lotnictwa myśliwskiego OPK do podjęcia zadań typu szturmowego na wypadek braku możliwości użycia do wykonania tych zadań jednostek specjalistycznych. Takie użycie lotnictwa myśliwskiego nie może być ^{co}prawda uznane za najbardziej ekonomiczne, ale może być konieczne, przynajmniej tak długo jak długo siły OTK nie będą dysponowały lotnictwem wsparcia. Potrzeby opdes powinny być także uwzględnione w rozdziale sprzętu uzbrojenia i w szkoleniu sił terytorialnych oraz samoobrony/ nie każdy rejon kraju jest równie zagrożony/, a także w działalności AP^{RL} /w dziedzinie przede wszystkim wyposażenia jednostek Aeroklubu i szkolenia personelu/. W rejonach szczególnie zagrożonych sensownym może być sform^owanie, najlepiej z rezerwy wojsk powietrzno-desantowych, specjalnych pododdziałów pozostających w dyspozycji WKD zdolnych do skutecznego podjęcia natychmiastowych działań typu partyzanckiego. Pododdziały te mogłyby jednocześnie w razie potrzeby oddawać wyjątkowe usługi w walce z dywersją przeciwnika, a więc także w przypadku przejścia sił desantu przeciwnika do działań w rozproszeniu.

IV. Założenie ogólne organizacji, planowania i przygotowania obrony przeciwdywersyjnej.

Obrona przeciwdywersyjna to jeden z elementów obrony lądowej obszaru kraju, ale jednocześnie jeden z elementów zabezpieczenia bojowego lub operacyjnego każdego działania. Na system opdywers, składają się:

- przedsięwzięcia w zakresie wywiadu i kontrwywiadu;
- przedsięwzięcia w zakresie wojny psychologicznej;

- przedsięwzięcia natury administracyjnej, gospodarczej, karnej;
- działania bojowe, bezpośrednia walka z dywersantami lub
dążność do narzucenia jej przeciwnikowi, potocznie często
utożsamiana z całością działań dywers.

Wynika z tego, że: a/ działania dywers są ściśle związane z wszystkimi innymi dziedzinami działalności obronnej; b/ nie są domeną działalności sił wyspecjalizowanych w tej dziedzinie.

Col

Celem działań przeciwdywersyjnych jest zapewnienie bezpieczeństwa porządku oraz skutecznej ochrony obiektów, władz i wojsk, a także ludności przez paraliżowanie działalności przeciwnika, a w warunkach sprzyjających - przez rozbięcie i wyniszczenie jego sił. Chodzi o to, że zmuszenie sił dywersyjnych do przyjęcia otwartej walki jest rzeczą nadzwyczaj trudną i naogół rzadko się udaje. W warunkach przeciętnych łatwiej jest zmusić przeciwnika do rezygnacji z prób wykonania zadań dywersyjnych przez; pozbawienie go oparcia w społeczeństwie; odcięcie go od źródeł zaopatrywania; pozbawienia go możliwości odpoczynku i czasu na przygotowanie akcji. Dlatego też działania przeciwdywersyjne mają z reguły charakter działań długotrwałych, przewlekłych, systematycznych i nadzwyczaj nużących; czas ich trwania mierzony może być raczej tygodniami i miesiącami - niż dniami lub godzinami,

W takich warunkach szczególne znaczenie mają przedsięwzięcia o charakterze politycznym i psychologicznym oraz z zakresu zabiegów natury administracyjnej, gospodarczej i karnej - bez nich bowiem nie można naprawdę pozbawić przeciwnika oparcia^a w miejscowym społeczeństwie i odciąć mu możliwość zaopatrywania się; bez nich nie można osłabić w nim skutecznie woli działania i wytworzyć psychozy "zaszczutego zwierzęcia".

Należy myśleć o osiągnięciu całego celu.

Medytacja

Działania w zakresie wywiadu i kontrywiadu mają szczególne znaczenie jako nieomal jedne (źródło wiadomości o przeciwniku - rozpoznanie typu wojskowego w działaniach przeciwdywersyjnych jest najczęściej bezsilne. źródłem doleka mniej wydajnym niż miejscowe społeczeństwo, wywiad i kontrywiad.

Działania bojowe mają najczęściej charakter raczej uzupełniający - doświadczenia uczą, że rozstrzygnięcia należy szukać raczej w sferze politycznej, psychologicznej, społecznej i gospodarczej niż czysto bojowej. Dlatego działania bojowe muszą być tak prowadzone, aby

sprzyjały uzyskaniu tego rozstrzygnięcia; bardzo prędko można w działaniach bojowych przez nadmiar zaciętości, zapalczywości i nieostrożności przynieść skutek wręcz przeciwny o zwiększając możliwość oparcia się dywersantów o miejscowe społeczeństwo.

Działania bojowe obejmują dwie podstawowe formy: obronną i zaczepną.

Działania obronne mają charakter pomocniczy; jeżeli działalność bojowa sprowadza się głównie do obrony, wówczas nie ma żadnych szans zwalczania dywersji. Skuteczne i mogą być tylko działania zaczepne, polegające na: intensywnym, stałym i systematycznym, a często także profilaktycznym penetrowaniu podejrzanych obszarów; szerokim stosowaniu zasadzek; wytrwałym ściganiu wykrytych grup i dążeniu do ich szybkiego okrążenia i likwidacji. Skuteczność działań zaczepnych polega na tym, że: a/ jedynie one stanowią groźbę zniszczenia grupy dywersyjnej, zmuszają ją do ucieczki, ciągłej zmiany planów, utrudniają założenia i wykorzystanie baz, utrzymania kontaktów z ośrodkami dyspozycyjnymi i zaopatrującymi; b/ jedynie one są w stanie wyprzedzać akcje przeciwnika, zerwać je przed tym nim się rozwiną; c/ tylko one w połączeniu z innymi zabiegami /natury politycznej, społecznej, gospodarczej, wywiadowczej itp./ są w stanie doprowadzić do pełnego wyczerpania fizycznego i moralnego składu osobowego sił dywersyjnych. Działania bojowe prowadzone muszą więc być bardzo intensywnie, rozumnie i przy ścisłym współdziałaniu z zabiegami innej natury, przy pełnym wykorzystaniu, poparci i pomocy miejscowego społeczeństwa.

Pracami nad przygotowaniem, rozwojem i utrzymaniem sprawności działania systemu obrony przeciwdywersyjnej kierują:

- a/ w zakresie wywiadu, kontrwywiadu oraz działalności bojowej - działy militarny i wewnętrzny; w dziale militarnym szczególną rolę do spełnienia w zakresie przygotowania sił wojskowych oraz ich działalności bojowej mają ~~UOT~~ ~~oraz Szefostwo WSW~~;
- b/ w zakresie przedsięwzięć politycznych i społecznych - działy polityczny oraz szkolnictwa i nauki;
- c/ w zakresie przedsięwzięć natury administracyjnej, gospodarczej i karnej - działy wewnętrzny szkolnictwa i nauki oraz dział zaopatrzenia i inne działy gospodarcze;

Zakres przedsięwzięć, angażujący do prac w dziedzinie opdywers prawie cały aparat państwa i cała nieomal społeczność, powoduje szereg komplikacji i trudności, polegających na: a/ konieczności utrzymania ścisłej współpracy wszystkich zainteresowanych; konieczności zaangażowania ogromnych mas ludności; c/ trudności spełnienia tych postulatów wobec jednoczesnej koniecznej tajności prac w wielu dziedzinach.

Przygotowanie opdywers kraju powinno obejmować:

- a/ studia dotyczące: warunków terenowych, społecznych, politycznych gospodarczych istniejących w kraju; możliwości i metod działania przeciwnika; możliwości i metod działań przeciwdywersyjnych;
- b/ przygotowanie specjalistycznych sił przeciwdywersyjnych w postaci ^{w postaci} wojsk wewnętrznych i kwateronowych; przygotowanie całości sił zbrojnych w zakresie działań dywersyjnych, a także wszystkich obronnych organizacji społeczeństwa, sił zmilitaryzowanych, instytucji, przedsiębiorstw i władz; administracyjnych oraz gospodarczych;
- c/ uwzględnienie potrzeb opdywers we wszystkich planach operacyjnych a także polityczno i gospodarczo-obronnych;
- d/ przygotowanie i utrzymanie w stałej aktualności planów obrony przeciwdywersyjnej we wszystkich dziedzinach i na wszystkich szczeblach kierowania państwem.

Przedsięwzięcia w zakresie wywiadu i kontrwywiadu, oddziaływania psychologicznego, w dziedzinie administracyjnej i gospodarczej i karnej w odniesieniu do spraw obrony przeciwdywersyjnej nie wymagają na ogół opracowania specjalnych, oddzielnych planów. Powinny natomiast być ujęte w treści planów ogólnych.

Natomiast plany obrony przeciwdywersyjnej w zakresie działań bojowych mogą być opracowane w postaci oddzielnych dokumentów lub stanowić część planów ogólnych, a nawet być włączone do treści ogólnego planu operacyjnego. Zawsze jednak plany powinny uwzględniać:

- ocenę zagrożenia dywersyjnego;
- cele i zadania w zakresie opdywers; zadania bojowe dla planowanych do wykorzystania sił i środków, ocenę możliwości i sposób wykorzystania sił niespecjalistycznych, sposoby współdziałania;
- organizację dowodzenia, łączności i zaopatrywania;
- wykaz zagrożonych obiektów /wojskowych, politycznych, administracyjnych, gospodarczych itd./ oraz sposób ich ochrony /może być w postaci planu ochrony obiektów/.

Dowodzenie obroną przeciwdywersyjną spoczywa w rękach Komitetu Obrony wszystkich szczebli do KOK włącznie, natomiast przeciwdywersyjnymi działaniami bojowymi - w rękach wojskowych sztabów od dowództwa obrony lądowej kraju /JOT/ począwszy, a na sztabach powiatowych i dzielnicowych skończywszy. Sztaby te muszą przy tym ściśle współpracować z odnośnymi organami działów wewnętrznych, odpowiedzialnych za sprawy wywiadu i kontrwywiadu, karne i administracyjne.

Ten system może być wystarczający w warunkach gdy działalność dywersyjna nie rozrośnie się ^{do} zbyt dużych rozmiarów. W takim przypadku konieczne może być doraźne zorganizowanie specjalnych grup operacyjnych dla przeprowadzenia przeciwdywersyjnej operacji. Sposób organizacji grup operacyjnych identyczny jak w przypadku obrony pdes z tym, że: a/ organizacja grup operacyjnych może występować także na niższych szczeblach /np. WKO/, a więc dcaami grup mogą być często np. szefowie wojewódzkich, a nawet powiatowych sztabów wojskowych; b/ dowódcami grup operacyjnych mogą być także dowódcy największych jednostek wchodzących w skład grupy - np. dca BM, pot lub nawet ZOMO.

V. Przygotowanie organizacyjne ewentualnych działań partyzanckich i ruchu oporu.

W przypadku czasowej utraty jakiejś części obszaru kraju system obrony lądowej tego obszaru przyjąć może postać tylko ruchu oporu i działań partyzanckich. Działalność tego rodzaju w warunkach europejskich może mieć raczej charakter wyłącznie pomocniczy w porównaniu z działalnością wojsk na froncie, a z tego wynika, że jej celem może być: a/ utrudnienie sytuacji na jego tyłach i stworzenia własnym wojskom sprzyjających warunków do rozbicia wroga; b/ samoobrona własnego społeczeństwa przed represjami ze strony okupanta; c/ ^{utrudnienia} ~~uniemożliwienie~~ ^{wyhluszenia i} ~~okupantowi wyhluszenia~~ ^{okupantowi} ~~majątku narodowego, znajdującego się na~~ ^{zajętym} ~~przezeń~~ obszarze.

Niezbędnym warunkiem rozwinięcia działań partyzanckich na dostatecznie dużą skalę jest istnienie na danym obszarze ruchu oporu. Podstawowym warunkiem powstania lub rozwoju ruchu oporu jest istnienie sprawy, o którą chce się walczyć; sprawy o tyle ważnej dla mas społeczeństwa, aby zachciało ono masowo i czynnie zaangażować się. Ponadto niezbędnym warunkiem jest nadzieja na osiągnięcie celu, do którego dążą angażujące się czynnie masy społeczeństwa. Na tym gruncie może stopniowo powstawać organizacja polityczna, kierując ^a ruchem oporu, która z kolei powołać może swoją organizację wojskową, zdolną do

podjęcia działań zbrojnych typu dywersyjnego i partyzanckiego. Powstanie i rozwój sił partyzanckich warunkuje ponadto /poza istnieniem organizacji politycznej i masowego poparcia ludności/: odpowiedni teren oraz istnienie minimum zaopatrzenia w środki walki, żywność itd.

Tak powstały ruchy oporu i partyzantki w przeszłości. Okres powstawania tego typu organizmów w większości wypadków mierzony był raczej miesiącami lub nawet latami. Istnieją jednak przykłady świadczące o tym, że okres ten można nawet bardzo skrócić, jeżeli odpowiednio i zczasu przygotowuje się wszystkie niezbędne warunki i przesłanki.

Przygotowanie to musi dotyczyć różnych dziedzin, a w szczególności:

- a/ psychologicznej i ideowej - problem istnienia sprawy, o którą warto i trzeba walczyć bez względu na okoliczności, dla której warto i trzeba ponieść ryzyko; problem przygotowania psychicznego mas społeczeństwa na ewentualność wojny, w ogóle, a czasowej ewentualnej okupacji w szczególności; problem wyrobienia wiary w słuszność sprawy i w ostateczne zwycięstwo.
- b/ organizacyjnej - sprawa przygotowania organizacji ideowo-politycznych, stanowiących podstawę dla organizacji politycznej, kierującej ruchem oporu jest prosta - są nimi przede wszystkim PZPR oraz sojusznicy stronnictwa polityczne i organizacje złączone we Froncie Jedności Narodu. Konieczne jest natomiast przygotowanie kadr, struktury organizacyjnej przyszłych podziemnych władz politycznych i administracyjnych ruchu oporu. W tym zakresie konieczne są szczególnie wnikliwe przemyślenia i szczególna ostrożność. Chodzi o to bowiem, że w istocie właśnie aparat polityczny ruchu oporu, a nie partyzantka jest rzeczą główną mimo pozorów. Stary i doświadczony przeciwpartyzant, francuski płk Tringuier zarzuca większości dowódców wojsk prowadzących działania przeciwpartyzanckie, że uderzają w próżnię, bo idąc za pozorami starają się wyniszczyć partyzantów, wówczas gdy trzeba wyniszczyć organizm polityczny, któremu służy partyzantka, a wówczas sama ona upadnie. Sprawa wymaga więc szczególnej ostrożności i rozwagi. Nie próbując na razie dać odpowiedzi na pytanie jak należy ją rozwiązywać, gdyż takiej odpowiedzi nie mogę udzielić, chcę wskazać tylko na dwie kwestie a/ kwestia kadr - nie można przygotować i zostawić w terenie okupowanym znanych wszystkich z działalności w okresie ^{terenu} pokoju działaczy politycznych, administracyjnych i wojskowych.

z okresu pokoju są powracającymi ¹⁶ ~~oni~~ na tym terenie jako

a w każdym razie tych, którzy powszechnie i wobec wszystkich byli

od dawna reprezentantami władzy ludowej. ~~Są oni zbyt znani, będą~~ ^{Ostrożność ta prowadzi, i.e.}

~~niechętnie intensywnie poszukiwani, nie mają~~ ^{oni} żadnych szans

względnie choćby swobodnego poruszania się w terenie. ~~Powinni to być~~ ^{ludźmi anonimymi,}
~~"spalonym" koniunkturalnym, nie być powierzenia innymi funkcji, nie wymaga~~ ^{raczej ludzie mniej znani z widzenia całego miejscowego społeczeństwa,}
~~użytkownicy pamięć z terenu, utrudnienia wszelkich kontaktów ze społeczeństwem~~ ^{ale jednocześnie doskonale znający warunki społeczne, terenowe,}
~~niezależnie i t.p.~~

~~gospodarze danego regionu. Ludzie ci mogliby w tajemnicy i zawczasu~~

~~przygotowywać się do nowych funkcji, a w razie rzeczywistej groźby~~

~~zostać przez władze państwowe wprowadzone oficjalnie do miejscowych~~

~~organizacji politycznych.~~ ←

b/ kwestia podziału administracyjnego obszaru - pozostawienie

na terenie okupowanym podziału "przedwojennego" jest o tyle niebezpie-

czne, gdyż ułatwia przeciwnikowi walkę z ruchem oporu. ~~Konieczne wydaje~~ ^{Sensownym może być}

~~się wprowadzenie innej, nowej struktury organizacyjnej i innego~~

~~nowego administracyjnego podziału obszaru.~~

Przygotowania w dziedzinie organizacyjnej muszą dotyczyć
także organizacji jednostek partyzanckich, bojowych. W chwili obecnej
brak jeszcze przemyśleń w tej sprawie, ale biorąc pod uwagę tę
okoliczność, że partyzantka może uzyskać szansę skutecznego działania
tylko dzięki znajomości terenu i ludzi, można założyć, iż siły partyzan-
ckie powinny ^{muszą} bazować na ~~terenie~~ ^{skutecznie terytorialnym} i ZOS oraz jednostkach terytorialnych, a nie
na jednostkach wojsk operacyjnych, funkcjonariuszach MO lub służby
bezpieczeństwa /w tym ostatnim przypadku możliwość denuncjacji na tle
jakichś ewentualnych przedwojennych porachunków/. Ponadto siły bojowe
ruchu oporu muszą mieć możliwość dostosowywania swej taktyki do sytuacji,
wszyscy członkowie jednostek partyzanckich muszą mieć możliwość ewentualne-
go przejścia od działań typu polowego /lub leśnego/, do działań
typu garnizonowego. Najlepiej więc gdyby mieli możliwość udania się
w razie potrzeby wraz z bronią do swych mieszkań, wsi, osiedli,
miast i zakładów pracy.

~~Niemożliwe z tych względów wydaje się więc także pozostawienie~~
~~na stanowiskach dowódczych "przedwojennych" szefów sztabów wojskowych~~
~~i dowódców jednostek terytorialnych. Powinni oni być w odpowiednim~~
~~czasie zastąpieni ludźmi równie świetnie obeznanymi ze swym rzemiosłem,~~
~~równie znającymi ludność i teren, ale nie zajmujący~~ ^{mi}
~~zbyt eksponowanych stanowisk.~~

c/ materiałowej i sprzętowej - uzbrojenie raczej nie stanowi zasadniczego problemu, raczej stworzenie jego zapasów amunicji, części wymiennych, materiałów wybuchowych, min itp. Istotną sprawą jest także przygotowanie zapasów leków, ubrania i umundurowania, żywności. Zapasy te powinny być zawczasu i skrycie zmagazynowane w bazach znanych tylko nielicznym osobom. Istotną jednakże sprawą jest ich wymiana w miarę starzenia się i konserwacja. Z tego względu sprawa utworzenia skrytych składów powinna być przewidywana w planach na okres podwyższonej gotowości obronnej lub bezpośredniego zagrożenia bezpieczeństwa państwa. W okresie pokoju rzeczą konieczną byłoby tylko raczej ustalenie miejsc składowania i ewentualnie ich przygotowanie, a także wydzielenie w składach ogólnych i w planach niezbędnych resursów na ten cel. Przewidywanie w tym zakresie powinny dotyczyć także sprawy niezbędnych warsztatów dla dokonywania na własnym terenie przeróżnych napraw sprzętu, a nawet dla uruchomienia drobnej produkcji. A więc znów problem doboru ludzi przygotowania skrytego wyposażenia warsztatów, ich lokalizacji itd.

d/ łączności , problem sprzętu, a także pseudonimów, szyfrów i kodów, miejsc kontaktowych, dokumentów łączności, tabel sygnałów itp.

e/ przygotowanie baz partyzanckich w miejscach trudno dostępnych, umożliwiających w razie potrzeby skrycie się tych oddziałów, które składać się będą z osób t.zw. spalonych, a więc nie mających żadnych szans do działań typu garnizonowego.

Oto niektóre tylko problemy przygotowania zawczasu i na wszelki wypadek oporu i partyzantki na terenie własnego kraju na wypadek jego utraty. Sprawa niewątpliwie bardzo istotna i zarazem trudna przede wszystkim dla tego, że wymaga wyjątkowej konspiracji, a jednocześnie posunięć dotyczących w istocie rzeczy szerokiego kręgu osób. Szereg tych posunięć grozi wywołaniem niepożądanych następstw, być może nawet o skali psychozy. Konieczna jest więc wyjątkowa precyzja, delikatność, rozsądek. Wysiłki w tym kierunku mogą także w trudnych sytuacjach stokrotnie się - opłacać - działalność typu partyzanckiego będzie miała w ewentualnej przyszłej wojnie wyjątkowe pole do działania. Nic też dziwnego, że tak silnie jest ona obecnie nieomal powszechnie akcentowana, jest przedmiotem intensywnych studiów i prac organizacyjnych, przede wszystkim na Zachodzie, głównie zaś we Francji.

VI. Właściwości przygotowania obrony wybrzeża.

Przeciwdesantowa obrona wybrzeża PRL jest ściśle powiązana z działalnością bojową sił operacyjnych, szczególnie zaś marynarki wojennej i lotnictwa operacyjnego. Desantowanie przeciwnika na wybrzeże PRL z morza jest możliwe tylko w warunkach gdy dysponować on będzie obszarem Danii i cieśninami Duńskimi oraz gdy położenie frontu i sytuacja na froncie zewnętrznym stwarzać mu będzie szanse przełamania się od strony lądu w obszar Pomorza Zachodniego. Oznacza to z kolei, że zagrożenie naszego wybrzeża desantem z morza wystąpić może raczej tylko wówczas, gdy wybrzeże to znajdować się będzie na obszarze tyłów wojsk operacyjnych.

Działalność sił lądowych OTK w obronie wybrzeża należy więc rozpatrywać jako element operacji prowadzonej połączonymi siłami wojsk Frontu nadmorskiego oraz marynarki wojennej. Operacja taka z reguły obejmuje:

- niszczenie nieprzyjaciela w rejonach koncentracji oraz w portach i punktach załadowania - zadanie to realizuje lotnictwo, marynarka wojenna oraz wojska raketowe;
- niszczenie nieprzyjaciela w czasie przejścia konwojów morzem - to zadanie realizować mogą również tylko siły powietrzne, morskie i rakietowe;
- niszczenie nieprzyjaciela w czasie lądowania - w tym etapie mogą wejść do akcji takie siły FOW oraz wojsk lądowych, rozwiniętych na linii brzegowej;
- niszczenie nieprzyjaciela, który wylądował na wybrzeżu - jest to zadanie ostatniego etapu operacji; w jego realizacji uczestniczą wszystkie siły lądowe morskie i powietrzne obrony wybrzeża, a wysiłek skupiony jest zazwyczaj na wykonaniu silnych przeciwuderzeń.

Przygotowaniaⁿⁱ w zakresie obrony wybrzeża PRL kierują: GJOT - w zakresie obrony lądowej przy wykorzystaniu dowództwa i sztabu POW oraz szefostwa WOP; D-ca i Sztab Główny MW - w zakresie wykorzystania sił marynarki /w tym także nadbrzeżnych/; DLO - w zakresie wykorzystania lotnictwa operacyjnego; DWOPK - w zakresie wykorzystania wojsk OPK. Całość prac prowadzona jest zgodnie z ogólnymi wytycznymi Sztabu Generalnego, wynikającymi z całości planów operacyjnych i uzgadniane z wszystkimi zainteresowanymi dowództwami i szefostwami oraz resortami gospodarki narodowej i administracji państwowej, a także zainteresowanymi władzami sąsiednich państw sojuszniczych.

Przygotowania obrony wybrzeża PRL obejmują:

- po pierwsze - studia, obejmujące problemy: możliwości bojowych ewentualnego przeciwnika; właściwości warunków terenowych /rozumianych b. szeroko, łącznie z problemami demograficznymi, gospodarczymi, polityczno-administracyjnymi, hydro- i klimatologicznymi itp/; możliwości i sposobów działania sił własnych oraz sojuszniczych;
- po drugie - planowanie obrony we wszystkich zainteresowanych pionach i na wszystkich angażowanych szczeblach, do szczebla Brygady i PKO włącznie. Plany te stosownie do konkretnych warunków mogą być sporządzone w formie oddzielnych dokumentów operacyjnych lub specjalistycznych lub stanowić element treści dokumentów bardziej ogólnych. Np w POW może być opracowywany oddzielny "Operacyjny plan lądowej obrony wybrzeża" jako oddzielny dokument względnie problematyka obrony wybrzeża może być włączona do treści "Operacyjnego planu obrony POW". Istotną natomiast sprawą jest pełne skoordynowanie planowanych zamierzeń w zakresie obrony wybrzeża z wszystkimi innymi zamierzeniami, oraz skoordynowanie zamierzeń wszystkich zainteresowanych pionów i szczebli dowodzenia z sobą.

Operacyjny plan lądowej obrony wybrzeża PRL powinien obejmować

i rozwiązywać następujące zasadnicze problemy:

- a/ ocenę możliwości przeciwnika w zakresie desantów morskich; ocenę stanu i możliwości własnych sił lądowych z uwzględnieniem wniosków dotyczących możliwości sił morskich własnych i sojuszniczych, lotnictwa operacyjnego, systemu OPK, a także łączności, możliwości zaopatrywania, potrzeb i możliwości komunikacyjnych itp; ocenę warunków terenowych, pojmowanych b. szeroko; ocenę aktualnego stanu operacyjnego przygotowania TDW i perspektyw rozwojowych w tym zakresie.
- b/ aktualną i przewidywaną na czas wojny dyslokację sił własnych, przewidywanych do użycia w operacji przeciwdesantowej, oraz planowany manewr tych sił na kierunki zagrożone /z uwzględnieniem sił szczebla wyższego i niższego od opracowującego dany plan/; w planie powinny być także uwzględnione dyslokacje i manewr sił współdziałających z wojskami lądowej obrony wybrzeża;
- c/ planowany i zvariantowany skład sił angażowanych na poszczególnych zagrożonych kierunkach, a także zvariantowane sposoby zaopatrywania tych sił, wykorzystanie rodzajów wojsk, operacyjnego lub bojowego zabezpieczenia ich działań;

- d/ zamierzenie co do operacyjnego przygotowania TDW /w tym rozbudowa obrony, systemów zapór itd./ z podziałem wg okresów zagrożenia, a także z uwzględnieniem zamierzeń dowództw i szefostw współdziałających;
- e/ organizację systemu dowodzenia wojskami lądowymi, a także wszystkimi siłami angażowanymi w operacji w razie potrzeby; sposób ich współdziałania w toku działań.
- f/ organizację powiadamiania i alarmowania;
- g/ sposób wykorzystania sił miejscowych;
- h/ organizację zaopatrywania;
- i/ sygnały;

Kilka spraw związanych z planowaniem przeciwdesantowej obrony wybrzeża wymaga szczególnych wyjaśnień, a mianowicie:

- a/ plany w miarę upływu czasu i zachodzących zmian powinny^{być} systematycznie uaktualniane.
- b/ system dowodzenia operacją przeciwdesantową wymaga szczególnego potraktowania. Chodzi o to, że w chwili obecnej raczej przyjmuje się, iż w przypadku konieczności prowadzenia operacji przeciwdesantowej wydzielone siły czterech rodzajów sił zbrojnych będą z sobą współdziałały, ale nie będą podlegały jednemu dowódcy. Przyjmuje się więc raczej, że wojska lądowe będą podlegały dowódcy POW; wojska OPK w całości dowódcy OPK, FOW - jako siły^{OPK} dowódcy MW, wydzielone siły lotnictwa operacyjnego dcy AL lub dcy KOPK. Dla potrzeb współdziałania przy dcy POW będą t.zw. grupy operacyjne sztabów MW i KOPK, ułatwiające szybkie uzgodnienia szczegółów współpracy. Rozwiązanie takie odpowiada potrzebom natury technicznej i zaopatrzeniowej, ale nie zadawała^{by} względów operacyjnych. Względy te podpowiadają raczej rozwiązanie przy którym:
 - a/ dca całej operacji byłby jeden oficer, najlepiej chyba dowódca POW;
 - b/ dca operacji dysponowałby bezpośrednio wszystkimi siłami lądowymi oraz operacyjnie mu podporządkowanymi: Flotyllami OW i grupą lotnictwa wsparcia, wydzieloną ze składu lotnictwa operacyjnego lub OPK. c/ dcami wojsk broniących linii brzegowej byłiby dcy FOW, dysponujący bezpośrednio swymi jednostkami tak morskimi jak i całym systemem obserwacji MW, artylerią stałą i nadbrzeżną, a także operacyjnie podporządkowanymi im siłami BOW wraz z ich systemami, jednostkami WOW i wojsk terytorialnych wysuniętymi na linię brzegową. d/ siły i środki KOPK /lądowe/ z chwilą znalezienia się ich w rejonie bezpośredniego starcia wchodziłyby czasowo w operacyjne podporządkowanie dca

kierujących walką w tym rejonie. e/ w przypadku objęcia obszaru POW granicami obszaru tyłów frontu Nadmorskiego, ogólne kierownictwo tymi siłami, a także siłami operacyjnymi MW, wojsk raketowych, resztą lotnictwa operacyjnego, leżałoby w gestii dcy Frontu.

c/ istotne znaczenie ma właściwe wykorzystanie sił miejscowych w postaci: Z i TOS, zorganizowanych w nadbrzeżnych miejscowościach; pododdziałów roboczych; specjalistycznych oddziałów zmilitaryzowanych obrony wybrzeża przygotowywanych w celu zapewnienia OP i rozbudowy zapór brzegowych lub ratownictwa technicznego, portowego, odbudowy i obsługi portów itp. Siłami tymi można wykonać wiele prac specjalistycznych i ogólnobudowlanych, przygotować wiele polowych umocnień, a nawet wykorzystać w walce. Dotyczy to również zmilitaryzowanych sił OPL wydzielonych zakładów przemysłowych, dysponujących artylerią plot. Siły te zgodnie z założeniami w miarę postępów prac org. mob. i szkoleniowych mogą w przyszłości uzyskać wielką sprawność, polegającą na tym, że nie będą wymagały mobilizacji - wystarczy ich zaalarmowanie. Wyzyskanie tych możliwości uzależnione jednak będzie zawsze od sprawności organów kierujących i planów ^{ości} działania.

Zakończenie

1. Między sprawami opdes. wybrzeża i opedywers. istnieje wyraźne powiązanie wręcz organiczne. Co prawda można sobie wyobrazić działania dywersyjne nie związane z desantami z powietrza lub morza, możliwy jest także desant powietrzny nie związany z morskim, ale nie możliwym współcześnie jest desant morski bez jednoczesnych desantów powietrznych, ani desant powietrzny i morski, któryby nie wykorzystywał szeroko sił o charakterze dywersyjnym lub dywersyjno-rozpoznawczym. Powiązanie między tymi rodzajami obrony obszaru polega także na tym, że większość zadań lądowych we wszystkich przypadkach spada na barki tych samych sił. W tych warunkach wydaje się, że w praktyce na szczeblu od OW w dół opracowywania oddzielnych operacyjnych planów opdes, opdywers i opdes wybrzeża raczej nie jest wskazane. Im niższy szczebel tym mniej jest uzasadnień na rozdzielność planowania w tych dziedzinach.

2. Planowanie operacyjne opdes, opdywers, ruchu opem i opdes wybrzeża nie rozwiązuje sprawy. Plany te muszą uwzględniać co prawda wszystkie aspekty problemu obrony, ale niezależnie od nich konieczna jest ujęcie w przemysłanych planach specjalistycznych i zrealizowanie szeregu specjalistycznych zabiegów. Wystarczy wymienić tylko kwestie; jednolitego i ogólnego systemu rozpoznania powiadamiania i alarmowania; ogólnego

systemu rozpoznania, powiadamiania i alarmowania; ogólnego podstawowego systemu łączności i komunikacji i zapewnienia wykorzystania bezkolizyjnego tych systemów przez ich użytkowników, przede wszystkim tych, którzy nie biorą udziału w operacji ale muszą korzystać z obszaru objętego działaniami; ogólnego operacyjnego przygotowania obszaru działań - przygotowanie to rzecz jasna nie może, uwzględnić potrzeb wyłącznie tych rodzajów obrony musi uwzględniać także wszystkie inne potrzeby obronności, gospodarki, administracji, społeczeństwa.

3. Plany i zamierzenia w zakresie opdes, opdywers, opdes wybrzeża, ruchu oporu, mają swoje konsekwencje w szerszym zakresie dziedzin.

Wspomnę tylko: sprawę dyslokacji składów, jednostek, urządzeń komunikacji i łączności, a także stanowisk kierowania i dowodzenia, zróżnicowania zapasów w składach, ustalenia profilu i zakresu produkcji przemysłowej i narodnej w planach RO, planowania działalności układu terytorialnego; planowania rozśrodkowania ludności; rozwoju przemysłu w określonych regionach itp. a nawet sprawę decyzji, co do zagospodarowania plaż morskich, osuszania obszarów bagiennych, wyřębu lasów, regulacji rzek itp.

Wynika z tego, że musi istnieć ścisły związek między planowaniem operacyjno-obronnym, a planowaniem gospodarczym, podobnie jak ścisłe powiązanie musi występować między planowaniem i realizacją zamierzeń gospodarczych i operacyjnych, a planowaniem i realizację /także w okresie pokojowym/ zabiegów o charakterze polit, społecznym, ideologicznym.

4. Istotną wreszcie sprawą jest kwestia uzgadniania rachów między wszystkimi, korzystającymi z obszaru działań, uzgodnienie sygnałów, ścisłego ustalenia uprawnień i kompetencji i rygorystycznego trzymania się wszystkich tych ustaleń. W ramach OTK b. łatwo o kolizje między różnymi systemami oraz między siłami podlegającymi różnym ośrodkom dyspozycyjnym. Jakże łatwo np. o starcie sił pdywersyjnych z wojskami korzystającymi z dróg - wówczas zamiast osłonić ten przemarsz, siły pdywersyjne mogą spowodować jego opóźnienie, nie mówiąc już o stratach ludzkich, materialnych i moralnych.

Wykonano w 6 egz.

Egz.nr. 1-6 Bibl.tajna

Wyk. płk Madejski

Druk. MB.

Nr.ks.02707/WW